

Harri Keurulainen

Osaamisperustaisen OPSin rakentamisesta

12.5.2023

Miksi se on?

Osaamisperustainen OPS

Miten se on?

Mitä se on?

- taustalla amerikkalaisia koulutusreformia pitkin 1900-lukua
- merkittävä sysäys 1950-lopulla: *sputnik*
→ koulutusjärjestelmässä huomio sen tuottamaan *osaamiseen*
- suomalaiseen koulutusjärjestelmään ammatillisen aikuiskoulutuksen kautta: ammattitutkintojärjestelmä 1990-luvulla
→ opetussuunnitelman perusteiden sijaan tutkinnon perusteet
→ brittiläinen NVQ-järjestelmä keskeisenä esikuvana

muuallakin kuin formaalissa koulutuksessa hankittua osaamista alettiin tunnistaa ja tunnustaa

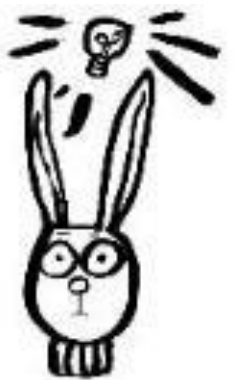
→ *muualla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen edellyttävät jotenkin järkeviä kuvauksia tavoiteltavasta osaamisesta*

Koulutuksen tuottama kelpoisuus johonkin on voinut perustua....

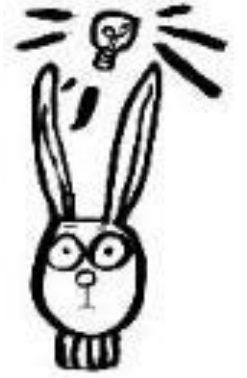
- koulutukseen käytettyyn aikaan
(esim. ammatillinen koulutus joskus...)
- erilaisten oppiaineiden riittävään hallintaan
(esim. yliopistokoulutus joskus...)
- tavoitteeksi määritetyn osaamisen hallintaan

> osaamisperustainen opetussuunnitelma perustuu tietoiseen ja perusteltuun käsitykseen siitä *osaamisesta*, jota työelämässä jollakin toimialalla vaaditaan tai jota jonkin tutkinnon suorittaminen edellyttää...

...ja opiskelijan osaamiseen

Mitä se on?

Osaamista voidaan lähestyä (ainakin):

Karttamaisena asiana

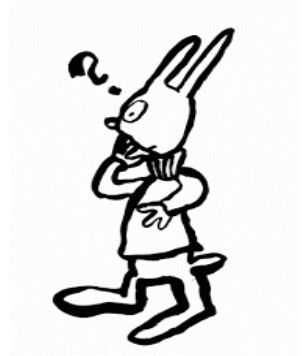
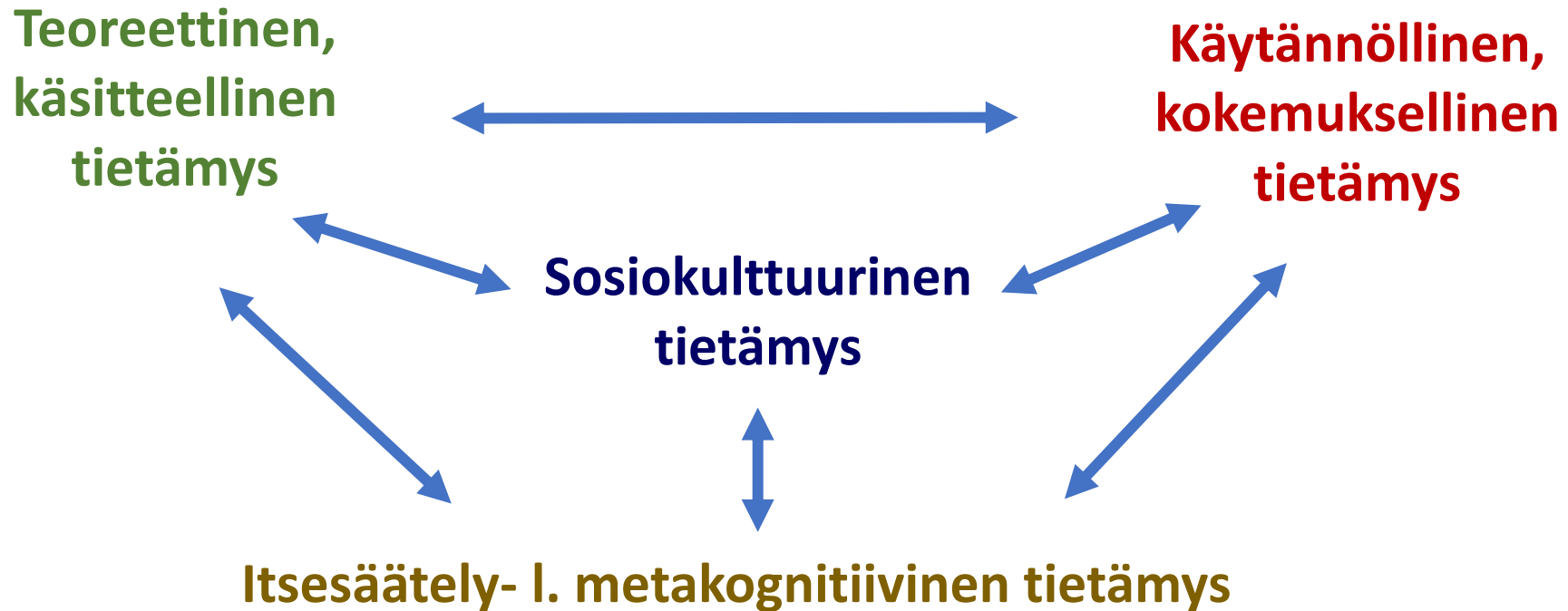
Opillisena asiana

Kehittyvänä asiana

Mitä se on?: Osaaminen karttamaisena asiana

Ammattitaidon tai asiantuntijuuden komponentit (esim. Virtanen & Tynjälä 2013):

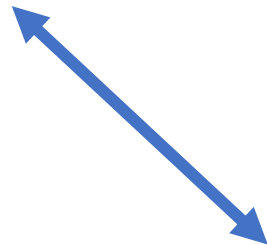
Mitä se on?: Osaaminen karttamaisena asiana

Vrt. European Qualifications Framework (EQF)

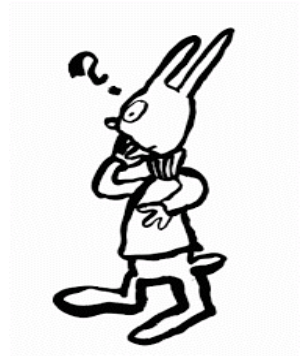
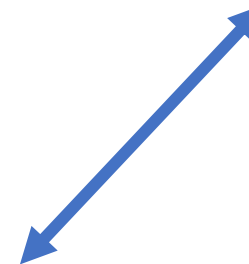
Teoria- ja/tai
faktatiedot

Kognitiiviset ja
käytäntöön
liittyvät taidot

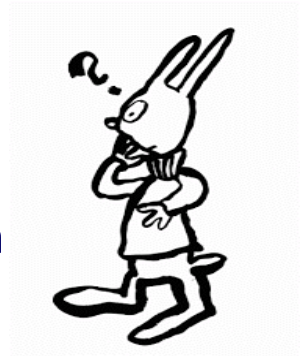

Vastuu ja itsenäisyys

Mitä se on?: Osaaminen karttamaisena asiana

21. vuosisadan osaamisia (Binkley et al. 2013)

Mitä se on?: Osaaminen opillisena asiana

Osaamisen ja sen arvioinnin määrittämisestä (Bloxham, Boyd, & Orr, 2011)

Positivistinen malli:

tavoitteet ja arviointiasteikot
ovat objektiivisesti
määritettävissä ja osaaminen
voidaan mitata luotettavasti
noiden asteikkojen avulla

vrt. analyyttinen malli

Tulkinnallinen malli:

tavoitteiden laaja-alaisuus ja
se, että osaamisen arviointi ei
ole vain objektiivista
mittaamista

vrt. holistinen malli

Mitä se on?: Osaaminen opillisena asiana

Toiskallio 1994, Armstrong 1995,
Smith, 2004; Sadler, 2009.....

ABOUT ANALYTIC AND HOLISTIC UNDERSTANDING OF COMPETENCE

Competence is reduced to behavioural level

perceivable behaviour is important in
defining objectives and intended learning
outcomes

assessment methods are detailed
and often burdensome because of
the multiplicity of objectives

controlling details and standardization are
significant in enhancing reliability of
assessment activities

*Analytic approach is connected to
behaviourist paradigm of learning*

Competence is viewed at activity level

combination of mental models and activity
is important in defining objectives and
intended learning outcomes

assessment is more holistic because
the amount of objectives can be kept
reasonable

contextuality and assessment criteria are
significant in enhancing validity of assessment
activities

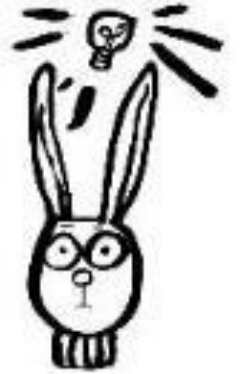
*Holistic approach is connected to
constructivist paradigm of learning*

harri keurulainen

Hyvä huomata, että...

- 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa oli behavioristisen psykologian käsitys oppimisesta vallitseva
- Esim. Robert Mager 1962:
ajatus yksilön käyttäytymisestä pieniin osiin purettavana, havaittavana ja yksityiskohtaisesti kontrolloitavana ja arvioitavana asiana...

...johon perustuen listat sallituista ja ei-sallituista verbeistä osaamistavoitteiden ja arviointikriteereiden muotoilua varten

Kävikö niin, että...

- **magerilaisen tulkinnan yleistyessä positivistinen tiedonkäsitys ja siihen liittyvä objektivismi ovat mahdollistaneet behavioristisen paradigman paluun oppilaitosten opetussuunnitelmatyöhön, pedagogiikkaan ja didaktikkaan...?**

harri keurulainen

Miten se on: yhdeksän askelta.... 1-4...

1. askel: laadi erilaisten analyysien perusteella kuvaus jossain tehtävässä tarvittavasta / jonkin tutkinnon tuottamasta osaamisesta

2. askel: jäsennä osaaminen n. 3–5 osaamisalueeksi; nimeä osaamisalueet

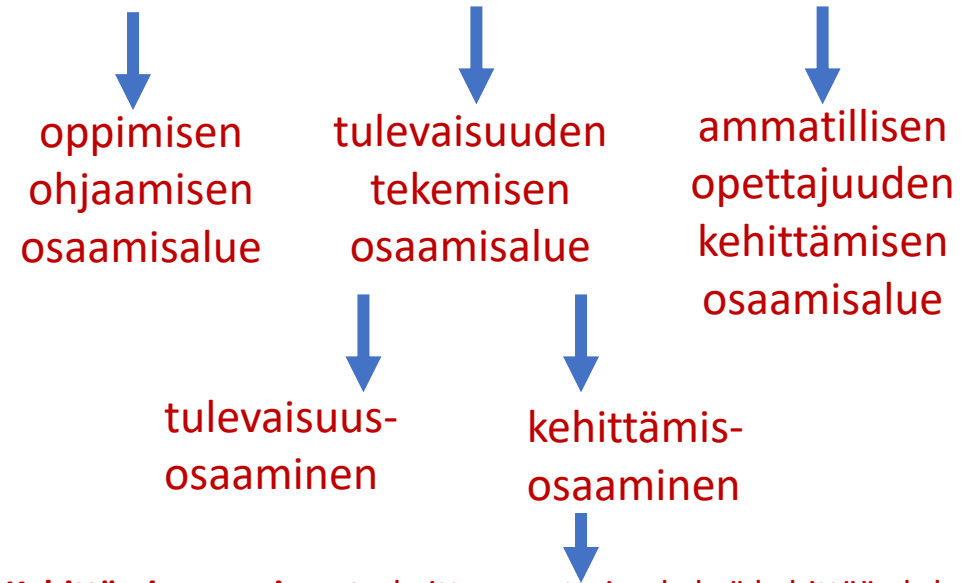
3. askel: jäsennä jokainen osaamisalue n. 2-4 osaamiseksi; nimeä osaamiset

4. askel: kirjoita lyhyt kuvaus siitä, mitä kukin osaaminen tarkoittaa

Esim. opettajan työ

qwertyuiopåasdfghjklöäzxcvbnmqwertyuiopå
asdfghjklöäzxcvbnmqwertyuiopåasdfghjklöäzx
cvbnmqwertyuiopåasdfghjklö....

Kehittämisenosaaminen tarkoittaa opettajan kykyä kehittää yhdessä muiden kanssa omaa ja yhteisönsä toimintaa sekä ohjauskulttuuria, sekä tahtoa ja taitoa kehittää ammatillista oppimista valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Se merkitsee myös kykyä hankkia tietoa ammatillisen oppimisen ja oppilaitosten kehittämistarpeista ja niiden perusteista, ja käyttää sitä opetus- ja ohjaustoiminnan edistämiseksi. Hän osaa toimia kulloinkin tarkoituksenmukaisten kumppanuussuhteiden verkostoissa innovatiivisella ja ratkaisukeskeisellä tavalla erilaisia menetelmiä hyödyntäen.

harri keurulainen

Miten se on: yhdeksän askelta.... 5-9...

5. askel: valitse n. 2-4 osaamista, joita aiot edistää ja arvioida jollain opintojaksolla/kurssilla

6. askel: laadi niiden perusteella opintojakson/kurssin osaamistavoite

7. askel: suunnittele opiskelijan oppimisteot

8. askel: määritä arviointiaineisto ts. mitä opiskelija osoittaakseen osaamisensa

9. askel: määritä ja kuvaa arviointikriteerit

Esim.

Oppimisen ja osaamisen arviointi (5 op)

oppimisen ohjaamisen osaaminen,
kehittämisaaminen,
reflektio-osaaminen

opiskelija ymmärtää ohjaavan ja summatiivisen arvioinnin merkityksen ja osaa kehittää omia arviointitaitojaan; hän osaa arvioida omia lähtökohtiaan oppimisen ja osaamisen arvioijana

lue.... havainnoi... suunnittele ja kehitä... tee raportti...

raportti... itsearviointi... vertaisarviointi... keskustelut

arviointiaineisto osoittaa, että opiskelija ymmärtää...osaa kehittää... kykenee arvioimaan...

Miten se on: ops-työn koko kuva

**Opetussuunitelman
perusteiden
määrittäminen
("core curriculum")**

Mitkä ovat yhteisömme arvot ja perusoletukset koskien oppimista, oppivaa ihmistä? Mitkä ovat pedagogiset periaatteemme?

Minkälaista ja mitä osaamista pidämme tärkeänä edistää yhteisössämme?

Minkälainen on opetussuunnitelmamme rakenne ja sen keskeiset periaatteet?

**(koulutusten/ohjelmien)
moduulien ja
opintojaksojen/
kurssien suunnittelu**

**Mitkä ovat osaamiset, joita edistämme ja arvioimme eri
(koulutuksissa/ohjelmissa) moduuleissa ja opintojaksoilla/kursseilla?**

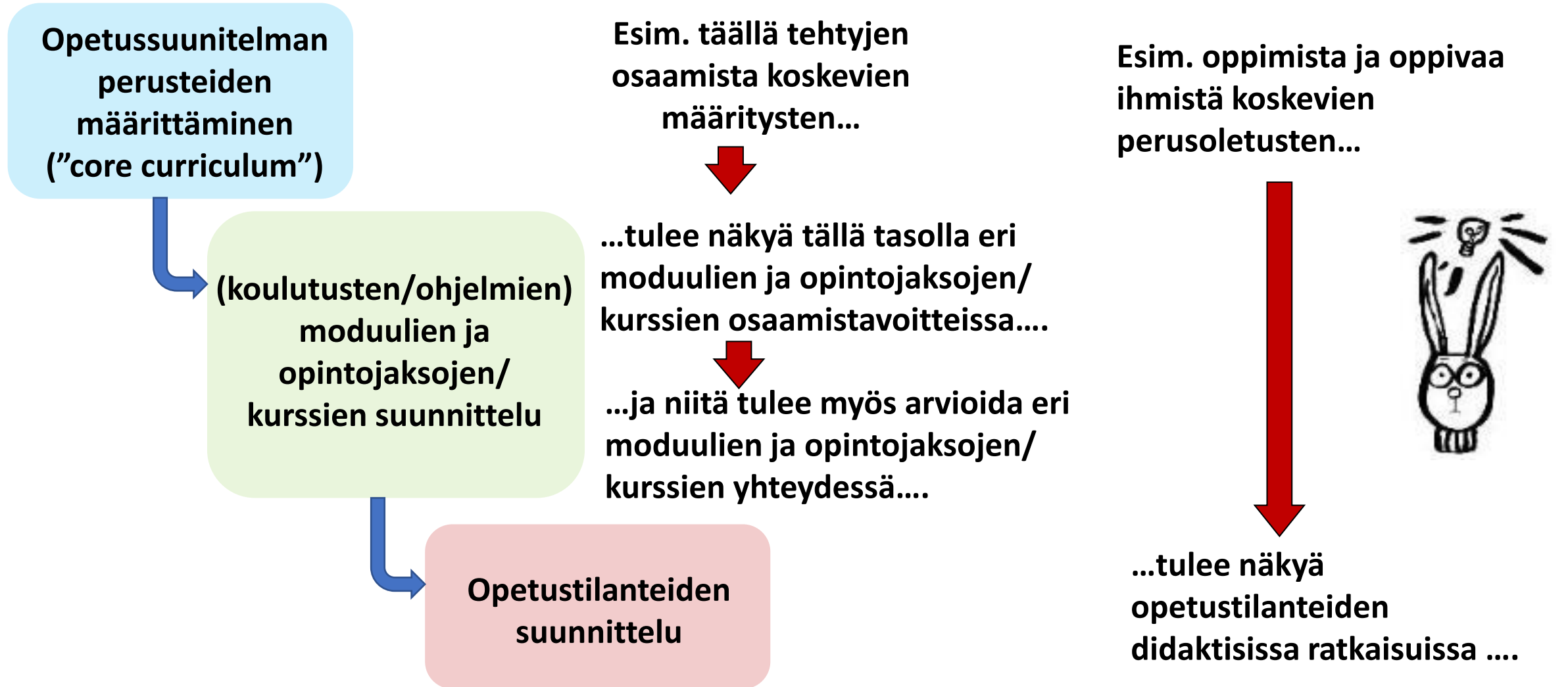
Miten toteutamme opintojaksot/kurssit ja ohjaamme opiskelijoita ja arvioimme opiskelijoiden osaamista pedagogisesti perustellulla tavalla?

**Opetustilanteiden
suunnittelu**

Minkälaisia didaktisia ratkaisuja teen, ottaen huomioon opiskelijat, kontekstiin ja tilanteeseen liittyvät asiat sekä aiemmilla tasoilla tehdyt linjaukset?

Miten se on: ops-työn koko kuva

Huom! Eri tasoilla tehtävien ratkaisujen tulee olla linjassa...

harri keurulainen

Lämmin kiitos!

